

Institut "Jožef Stefan", Ljubljana, Slovenija

Pariške silhuete, akril na papir, 100 cm × 120 cm, 2016

Galerija Instituta "Jožef Stefan"

BRANE ŠIRCA

Pariške silhuete

Odprtje razstave bo v ponedeljek, 22. maja 2017, ob 18.00
na Jamovi cesti 39 v Ljubljani.

Razstava bo odprta do 15. junija 2017.

Osamljeni junaki velemestnega vsakdana

Predstavljena serija del je bila zasnovana v Parizu, kjer je Brane Širca dva meseca bival v umetniškem ateljeju Združenja slovenskih likovnih umetnikov. Francoska metropola ga je sprva navdušila z mestnim vrvežem, umetnostno dediščino in sodobno umetnostjo. Sčasoma je začetna prevzetost z novim bliščem nekoliko popustila in pokazale so se tudi manj prijetne plati velemesta: hitenje množice, odtujenost ljudi ter uniformnost stavb in ulic, v katerih se ponavljajo neskončne verige trgovin, ki kažejo potrošniški bioritem mesta. Kot osebni zapisi teh doživljanj so nastale fotografske skice javnih prostorov, avl, trgov, nakupovalnih središč in postaj podzemne železnice. Ti so vselej prepolni ljudi, ki pa so zazrti v svoje lastne svetove, odtujeni drug od drugega in razčlovečeni v brezosebne hitenje. Fotografske skice so se prelele v številne študijske risbe in se kasneje, že v ljubljanskem ateljeju, postopoma razrasle v monumentalne poslikave na posebnih napihljivih podlagah. Vzporedno se je odvijal proces likovnega razmišljanja o liniji, ploskvi in barvi s postopnim abstrahiranjem vsebin in oblik. Med to posebno pariško izkušnjo je bil avtor vseskozi razpet med družabno navezovanje mednarodnih stikov v živahni umetniški četrti in umetniško kontemplacijo v okrilju začasnega ateljeja, med odkrivanje zunanjega sveta in sledenjem lastni intuiciji. To odmeva v slikarskem iskanju ravnotežje med zunanjim in notranjim, javnim in zasebnim, opazovanjem in refleksijo.

Pariške silhuete, akril na papir, 100 cm × 120 cm, 2016

Slike so na prvi pogled žanrske figuralne upodobitve, vendar učinkujejo predvsem z razpoloženskim nabojem, med katerimi je očitna trpka osamljenost posameznika sredi množice teles. Upodobljene figure nimajo obrazov, zato nimajo izrazov. Razpoloženje nakazujejo telesna govorica figur in likovna sredstva: svetlo-temni kontrasti, divje fluorescenčne barve in bujni dekorativni vzorci. Likovni kontrasti vsebinsko poudarjajo nasprotje med zu-

nanim bliščem in notranjo praznino, pogosto pa tudi na kritičen način slikajo realnost, polno družbenih nasprotij.

Ploskovno zasnovane silhuete figur zapolnjujejo barve, dekorativni vzorci ali beline, ki z nedorečenostjo ustvarjajo skrivnostno napetost, s prikrito simboliko pa vzbujajo gledalčevo imaginacijo. Silhuete uokvirjajo poudarjeni obrisi. Avtor s tem napeljuje na misel, da naj bi vsakdo iskal poslanstvo, srečo in mir v sebi, ne pa v zunanjem svetu oziroma v svetu mate-

rialnih dobrin. To lahko beremo kot poziv proti potrošniškemu brezumju in pohlepu.

V tem pogledu se zdi predstavljen projekt logično nadaljevanje cikla *Denar/Money*, ki ga je Širca zasnoval leta 2012 in je bil že večkrat predstavljen v javnosti; bankovci različnih valut so skenirani, povečani in s transfernim tiskom preneseni na posebne podlage. Kot nosilce likovnih sporočil je takrat prvič uporabil napihljive vreče, ki so sicer namenjene zaščiti blaga med transportom. Te vreče je potem, ko jih je likovno obdelal, tudi napolnil z zrakom.

Tako je likovni proces spremenil v metaforično pripoved. Pri seriji *Denar/Money* je tako odpiral vprašanja vrednosti in vrednot, zgodovinske in družbene vloge denarja, pranja denarja, davčnih oaz, napihnjenih vrednosti, finančnih balonov in podobno. V aktualni seriji *Pariške silhuete* pa je posebne lastnosti teh slikarskih podlag uporabil za to, da je materializiral idejo, da je dvodimenzionalno risbo razširil v prostor, da je ploskovno zasnovanim figuram dodal globino ter jim, v metaforičnem in dobesednem smislu, vdahnil dušo.

Zanimiva je primerjava med praktično uporabnostjo tovarne embalaže ter ustvarjalno rabo istih materialov. Embalaža je izvirno namenjena prevozu blaga iz enega konca sveta na drugega, kakor to zahteva globalna potrošnja. Umetnik nanjo zariše podobe ljudi, ki so ujeti v velemestni vrvež, v krog vsakodnevne premikanja, hitenja, prevoza na delo, v šolo, po opravkih ... Motiv ponavljanja, množenja in reproduciranja se ujema z mehanskim utripom velemesta, z enoličnostjo vsakodnevne rutine. Ponavljajo se figure, poze in vzorec, narejen s pleskarskim valjčkom. Večji formati so sestavljeni iz kosov, ki delujejo kot nekakšne filmske sekvence in tako še bolj poudarijo dinamiko. Čeprav so izvirne fotografske skice sprva zajele resnične ljudi, so se ti v likovnem procesu spremenili v brezosebne silhuete slehernika. Bolj kot na realne osebe spominjajo na simbolične arhitekturne ilustracije. Avtor prepušča gledalcu, da figuram določi dokončno obliko, vsebino in pomen, da identificira obrise ali se vanje celo sam umesti.

*Pariške silhuete, akril na papir,
185 cm × 100 cm, 2017*

Slike učinkujejo ploskovito in spominjajo na velike reklamne plakate. A pogled od blizu razkrije moč poteze in risbe. Obrisi figur so narejeni z ogljem, zato je črta živa, čustvena in polna življenja. Ponekod se okrepi ali izgine, ponekod je izbrisana in popravljena. Različne intenzivnosti pritiska in drobne »napake« v potezi so pričevalke človeškosti. Vzorec, narejen z valjčkom, sestavlja ritem poudarjenih in šibkejših nanosov. Vidna je tudi nagubanost papirja in poteza čopiča na belem spodnjem premazu, s katerim avtor pred slikanjem spremeni robustni industrijski nosilec v taktilno izrazno površino. Serija *Pariške silhuete* je nastala v dolgotrajnem in sistematičnem procesu: od fotografskih skic, reduciranja realističnih detajlov, krokijev z ogljem in barvnih skic do končnih del, ki pa so se s časom prav tako razvijala, poenostavljala ali bogatila z ornamentom in barvami. Brane Širca v svoje delo velikokrat vključuje dekorativne elemente, a se pri tem zaveda, da je meja, ko dekorativnost lahko prestopi v polje kiča, zelo tanka. Ornament tudi v tem primeru služi vsebini. Reproduciranje vzorca kritično komentira uniformnost, predvidljivost in marsikdaj dolgočasnost sodobnega sveta. Ponavljanje in rutina pa hkrati ponujata tudi občutek varnosti.

Pariške silhuete so vizualni, razpoloženski in družbeno-kritični vtisi velemesta. Postavitev v Galerijo Instituta »Jožef Stefan«, ki je tudi avla, javni prostor, prostor prehoda in srečevanja, je zato zelo zanimiva. Upodobljene silhuete na monumentalnih formatih namreč obiskovalce razstave pa tudi vse naključno mimoidoče kličejo k pozornosti, vabijo k postanku ter spodbujajo k razmisleku, poistovetenju in počlovečenju.

Monika Ivančič Fajfar

Skica pariške silhete, tuš na papir, 35 cm × 65 cm, 2017

Brane Širca

Rodil se je leta 1971 v Ljubljani. Leta 2003 je diplomiral pri mag. Darku Slavcu in dr. Tanji Mastnak na Visoki šoli za risanje in slikanje v Ljubljani. Je soustanovitelj in predsednik Kulturno-umetniškega društva VIČ ter soustanovitelj in vodja umetniške skupine S.K.U.P. V petnajstih letih ustvarjanja je imel že več kot 80 samostojnih in skupinskih razstav doma (Ljubljana, Maribor, Lipovci, Dekani, Kanal ob Soči, Ljutomer, Hrastnik, Medvode, Kamnik, Žalec, Novo mesto, Nova Gorica, Velenje, Koper) in v tujini (Francija, Nemčija, Črna gora, Slovaška, Madžarska, Srbija, Hrvaška, Avstrija, Bosna in Hercegovina). Za svoje delo je prejel tudi nekaj nagrad. Vodi grafične in likovne delavnice za otroke in odrasle, likovno je opremil tudi več publikacij. Njegova značilna tema so števila, ki jih na različne načine sestavlja v slikarski in grafični tehniki ter v tehniki asemblaža. Motiv ženskega akta in človeške figure pa poleg slikarstva in grafike preizkuša tudi v skulpturi.

Brane Širca, Vogelna ulica 8, 1000 Ljubljana

+386 (0)31 758 751 / brane@sirca.org / www.sirca.org